

Zienswijzen op het Ontwerpinvesteringsplan Net op zee 2022-2031

1 januari 2022

Inhoud

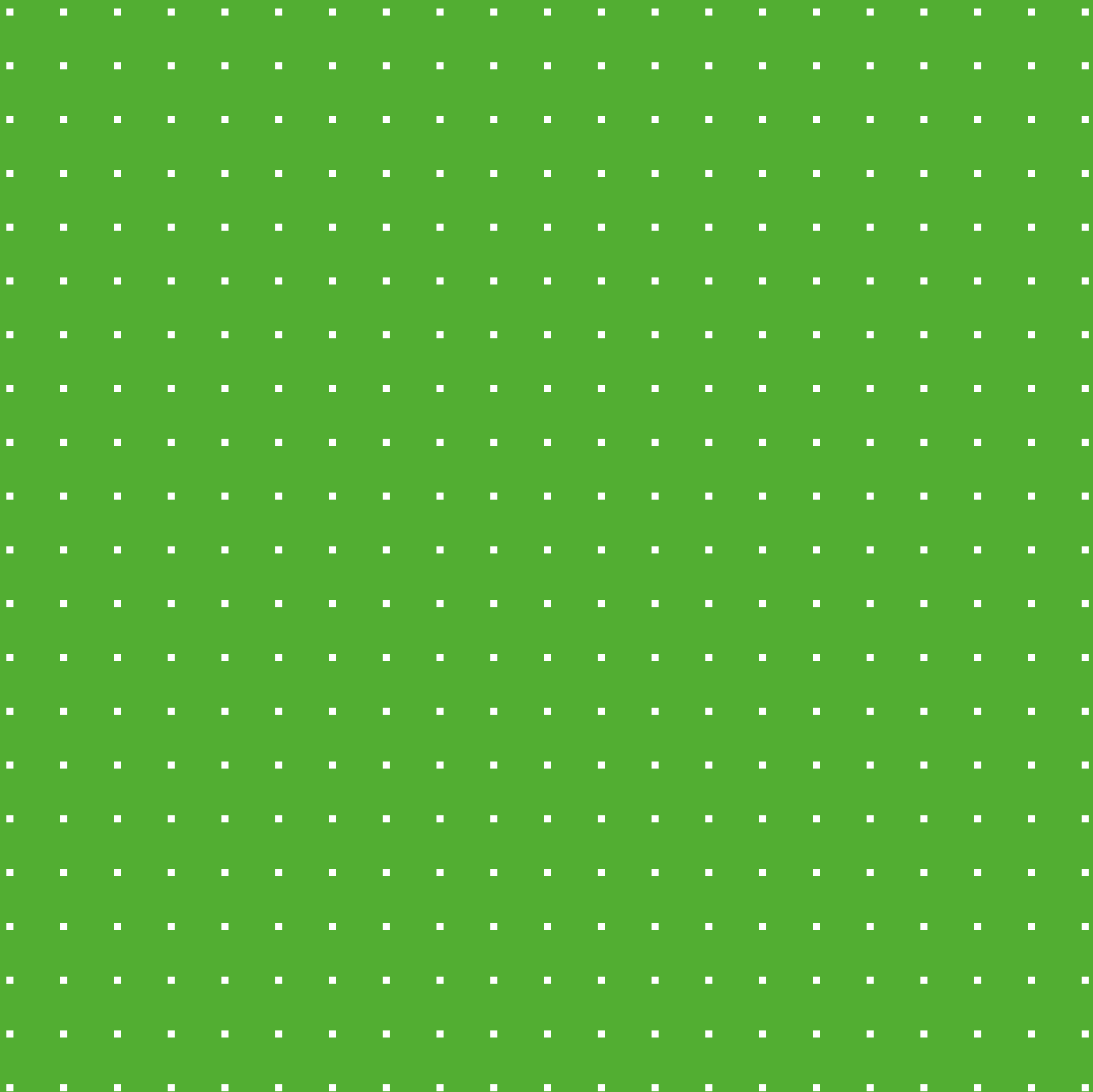
Inleiding	3
Reacties op zienswijzen	4
Provincie Noord-Holland	5
Provincie Zuid-Holland	6
Vereniging Energie Milieu en Water	7
Nederlandse WindEnergieAssociatie (NWEA)	9
Bijlage originele zienswijzen	11

Inleiding

TenneT heeft het Ontwerpinvesteringsplan Net op zee 2022 – 2031 (IP) op haar website ter consultatie aangeboden van 1 tot en met 29 november 2021. Hierop heeft zij vier zienswijzen ontvangen. TenneT heeft de ingediende zienswijzen vertaald in een reeks vragen en opmerkingen per indiener. In deze bijlage bij het ontwerpinvesteringsplan van 1 januari 2022 zijn ze weergegeven met een reactie van TenneT.

Op enkele punten heeft TenneT haar Ontwerpinvesteringsplan Net op zee wat geactualiseerd, mede naar aanleiding van vragen in de zienswijzen. Zie voor een overzicht van de wijzigingen t.o.v. de consultatieversie de laatste pagina van het Ontwerpinvesteringsplan Net op zee 2022 - 2031, versie 1 januari 2022.

Reacties op zienswijzen

Provincie Noord-Holland

Vraag/opmerking 15

Voor het 'IP 2022 Net op Zee' wordt er geen vooruitblik gegeven na VAWOZ 2023. Zo wordt er geen doorkijk gegeven voor de 10 GW extra Wind op Zee voor 2030 en de aanlandingen na 2030. Om een volledig overzicht te krijgen vragen wij om in het IP 2024 een vooruitblik naar toekomstige investeringen toe te voegen waarin ontwikkelingen worden beschreven die nog niet in een RCR zijn gevat.

Reactie TenneT

De scope van het investeringsplan Net op Zee is beperkt tot de investeringen die voortkomen uit het Ontwikkelkader windenergie op zee. Waar mogelijk verwerken we tussentijdse ontwikkelingen op basis van vastgestelde besluiten, bijvoorbeeld in het Ontwikkelkader of middels kamerbrieven. IJmuiden ver is op basis van de kamerbrief VAWOZ toegevoegd aan het investeringsplan Net op Zee. Als aanvulling is de opstart van ruimtelijke procedures uit de kamerbrief opgenomen in het IP2022.

Vraag/opmerking 1-14 en 16-17

Reactie TenneT

De vragen/opmerkingen 1-14 en 16-17 van deze zienswijze worden weergegeven en beantwoord in het document Zienswijzen op het Ontwerp investeringsplan Net op land 2022-2031.

Provincie Zuid-Holland

Vraag/opmerking 1

Wij begrijpen dat gezien de complexe netberekeningen de datum voor aanleveren van data dermate vroeg is dat diverse plannen die na het voorjaar ontwikkeld zijn niet meegenomen konden worden. Graag horen wij hoe voor een volgend plan dit afgestemd kan worden, met name dat de ontwikkelingen en plannen voor VAWOZ geïntegreerd kunnen worden.

Reactie TenneT

De scope van het investeringsplan Net op Zee is beperkt tot de investeringen die voortkomen uit het Ontwikkelkader windenergie op zee. Waar mogelijk verwerken we tussentijdse ontwikkelingen op basis van vastgestelde besluiten, bijvoorbeeld in het Ontwikkelkader of middels kamerbrieven. De kamerbrief VAWOZ is toegevoegd aan het investeringsplan Net op Zee.

Vraag/opmerking 2

Ook de toekomstige aanlandingen zullen naar verwachting grotendeels op de Maasvlakte gaan aanlanden. Deze inpassingen zullen mogelijk uitdagender worden. Wij vragen graag aandacht voor het inpassingsvraagstuk, mitigatie en omgevingsmanagement. Daarnaast kan er mogelijk in de realisatie van de huidige WOZ geanticipeerd worden op toekomstige uitbreiding en aanlanding na 2030.

Reactie TenneT

Voor de beantwoording van deze vraag/opmerking verwijzen we naar de algemene beantwoording zoals opgenomen in het document 'Zienswijzen op het Ontwerp-investeringsplan Net op land 2022 - 2031'.

Vereniging Energie Milieu en Water

Vraag/opmerking 1

De inleiding van het IP2022 Net op Zee zet de geplande investeringen uiteen van TenneT aangaande het Net op Zee 2022-2031. Anders dan de andere investeringsplannen van de RNB's en TenneT wordt hier geen gebruik gemaakt van scenario's noch wordt er rekening gehouden met de toekomstige uitdagingen die gepaard gaan met de energietransitie. Zowel de Stuurgroep Extra Opgave als de Routekaart Elektrificatie geven aan dat er voor 2030 10 GW extra wind op zee boven op de 11 in het klimaatakkoord moet worden gerealiseerd. Ook de politiek ziet dit in1 en heeft de ambitie dit te realiseren. 2030 valt binnen het IP2022. De grootte en het belang van de opgave pleit voor subsidie van de kabeltracés uit de algemene middelen, waartoe de overheid nog niet besloten heeft. Zo niet worden deze kosten verdisconteerd in de nettarieven2 wat van grote invloed kan zijn voor de businesscase van diverse elektrificatieopties. Daarom wil VEMW zo snel mogelijk duidelijkheid van TenneT wat de kosten gaan zijn van de ontwikkeling van het Net op Zee. Dit zou op de korte termijn in het huidige IP kunnen door middel van een vermelding van schattingen en in een volgend IP door middel van de gespecificeerde kosten. Wanneer dit duidelijk is, kunnen zakelijke gebruikers van energie ook een betere inschatting maken van de toekomstige nettarieven en hebben zij meer duidelijkheid over de kosten van de verduurzamingsopties. De netbeheerder zou niet het minimale in het IP moeten zetten maar alle relevante informatie, omdat deze grote impact heeft op de investeringsopgave en dus de nettarieven.

Reactie TenneT

Het investeringsplan heeft als doel om inzicht te geven in de noodzakelijke, geplande investeringen. Hierbij geldt voor de netbeheerder van het net op zee tevens dat het investeringsplan in lijn dient te zijn met het ontwikkelkader. De genoemde ontwikkelingen maken nog geen deel uit van het ontwikkelkader. Wel heeft TenneT ten opzichte van de consultatieversie van het investeringsplan Net op Zee, informatie toegevoegd betreffende het opstarten van vijf extra ruimtelijke procedures ten gevolge van de Kamerbrief 'verkenning aanlanding wind op zee' (VAWOZ) d.d. 2 december 2021. Zoals de indiener terecht opmerkt, zijn over de financiering van mogelijke aanvullende offshore investeringen nog geen besluiten genomen. Daarnaast dient het investeringsplan niet ter onderbouwing van nettarieven.

Vraag/opmerking 2

TenneT geef in deze zin alleen aan wat de totale investeringslast gaat zijn voor de komende 10 jaar in combinatie met een verdeling over de tijd door middel van staafdiagrammen zonder absolute aantallen. VEMW vindt dit onduidelijk omdat het over verschillende aansluitingen gaat met verschillende kosten. In het IP net op land splitst TenneT de kosten op in capaciteitsinvesteringen, kwaliteitsinvesteringen en netgerelateerde kosten. Hier worden deze alle drie niet transparant in 1 zin samengevat. Dit is wat VEMW betreft onvoldoende. De ontwikkeling van 2 GW converteerstations op zee zijn netgerelateerde kosten en dient op deze wijze weergegeven te worden zodat de elektriciteitsverbruiker weet waar de tarieven op gebaseerd worden. Daarnaast dienen de kosten voor de verschillende aansluitingen ook uitgesplitst te worden zodat beter gecontroleerd kan worden of deze kosten doelmatig tot stand komen. Dit zou bijvoorbeeld in Tabel 2 kunnen.

Reactie TenneT

Het investeringsplan heeft als doel om inzicht te geven in de noodzakelijke, geplande investeringen. Het dient niet ter onderbouwing van nettarieven of als doelmatigheidstoets. De ACM stelt de methode vast waarmee de toegestane inkomsten van de netbeheerder van het Net op Zee worden bepaald, inclusief mogelijke doelmatigheidsprykkels. Via het wettelijk vooroverleg worden belanghebbenden, waaronder VEMW, hierbij betrokken.

Vraag/opmerking 3

VEMW staat positief tegenover de toekomstige ontwikkelingen en dus de innovatie die TenneT voorziet de komende jaren. VEMW vraagt zich af waar de offshore energy hubs zijn gebleven waar TenneT het veelvuldig over heeft gehad?

Reactie TenneT

Het Investeringsplan Net op Zee heeft een zichtperiode van tien jaar (2022-2031). De ontwikkeling van hubs is momenteel niet voorzien in de periode tot en met 2031. Dit laat onverlet dat TenneT meewerkt aan een verkenning naar de vormgeving van energiehubbs op de Noordzee. Deze verkenning wordt ook benoemd in de Kamerbrief 'verkenning aanlanding wind op zee' (VAWOZ) d.d. 2 december 2021.

Nederlandse WindEnergieAssociatie (NWEA)

Vraag/opmerking 1

Het investeringsplan beschrijft enkel de investeringen die nodig zijn voor windparken op zee uit het ontwikkelkader windenergie op zee. In geval van een opgehoogde doelstelling voor wind op zee in 2030 – voortkomend uit bijvoorbeeld een nieuw beleidsdoel voor elektrificatie van de industrie of Fit for 55 – is het aannemelijk dat het investeringsplan herzien zal moeten worden conform artikel 2.3 lid 2 van het Besluit investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas. Het investeringsplan maakt wel melding van mogelijke wijzigingen in het investeringsplan na een herziening van het ontwikkelkader in het najaar van 2021, maar niet van mogelijke wijzigingen voortkomend uit een opgehoogde doelstelling nadien. NWEA vindt het wenselijk dit voorbehoud ook op te nemen.

Reactie TenneT

Bij significante wijzigingen - ongeacht de oorzaak - heeft TenneT de mogelijkheid om een investeringsplan tussentijds te herzien. Het is op dit moment echter niet het uitgangspunt van TenneT om dit te doen zodra er sprake is van een opgehoogde doelstelling, zeker niet wanneer dit alleen effect heeft op de tweede helft van de zichtperiode van het IP. De investeringsplannen worden juist iedere twee jaar herzien om alle vormen van nieuwe informatie gestructureerd mee te nemen in een nieuw plan. Daarbij blijft voor het Net op Zee het uitgangspunt dat het Investeringsplan in lijn dient te zijn met het Ontwikkelkader.

Vraag/opmerking 2

Het investeringsplan legt op dit moment geen enkele relatie met capaciteitsknelpunten op land. Aangezien dit direct samenhangt met kwaliteitsaspecten van de dienstverlening van het net op zee en risico's hieraan gekoppeld, is NWEA van mening dat tenminste een kwalitatieve omschrijving hiervan in het investeringsplan noodzakelijk is, bij voorkeur ook kwantitatief inzichtelijk gemaakt. Wij begrijpen dat de capaciteit van het land integraal onderdeel is van de afweging voor de aansluitlocatie in het ontwikkelkader, maar dit doet niets af aan het risico op kwaliteit van de dienstverlening (dat risico kan over tijd bovendien ook veranderen) en zou daarom inzichtelijk gemaakt moeten worden. Ook de impact van de genoemde WindConnector naar het VK kan hier in meegenomen worden.

Reactie TenneT

Capaciteitsknelpunten in het landelijk hoogspanningsnet maken geen deel uit van het investeringsplan van de netbeheerder van het net op zee. In het Investeringsplan Net op Land worden de aansluitlocaties van het net op zee en de geprognoseerde invoeding meegenomen in de scenario-berekeningen. Mocht dit leiden tot knelpunten, dan worden de voorziene investeringen om deze knelpunten op te lossen opgenomen in het investeringsportfolio van het net op land. Zoals de indiener reeds aangeeft is de afweging van de aansluitlocatie op land van het net op zee een integrale afweging. Deze vindt plaats in het kader van het Ontwikkelkader.

Vraag/opmerking 3

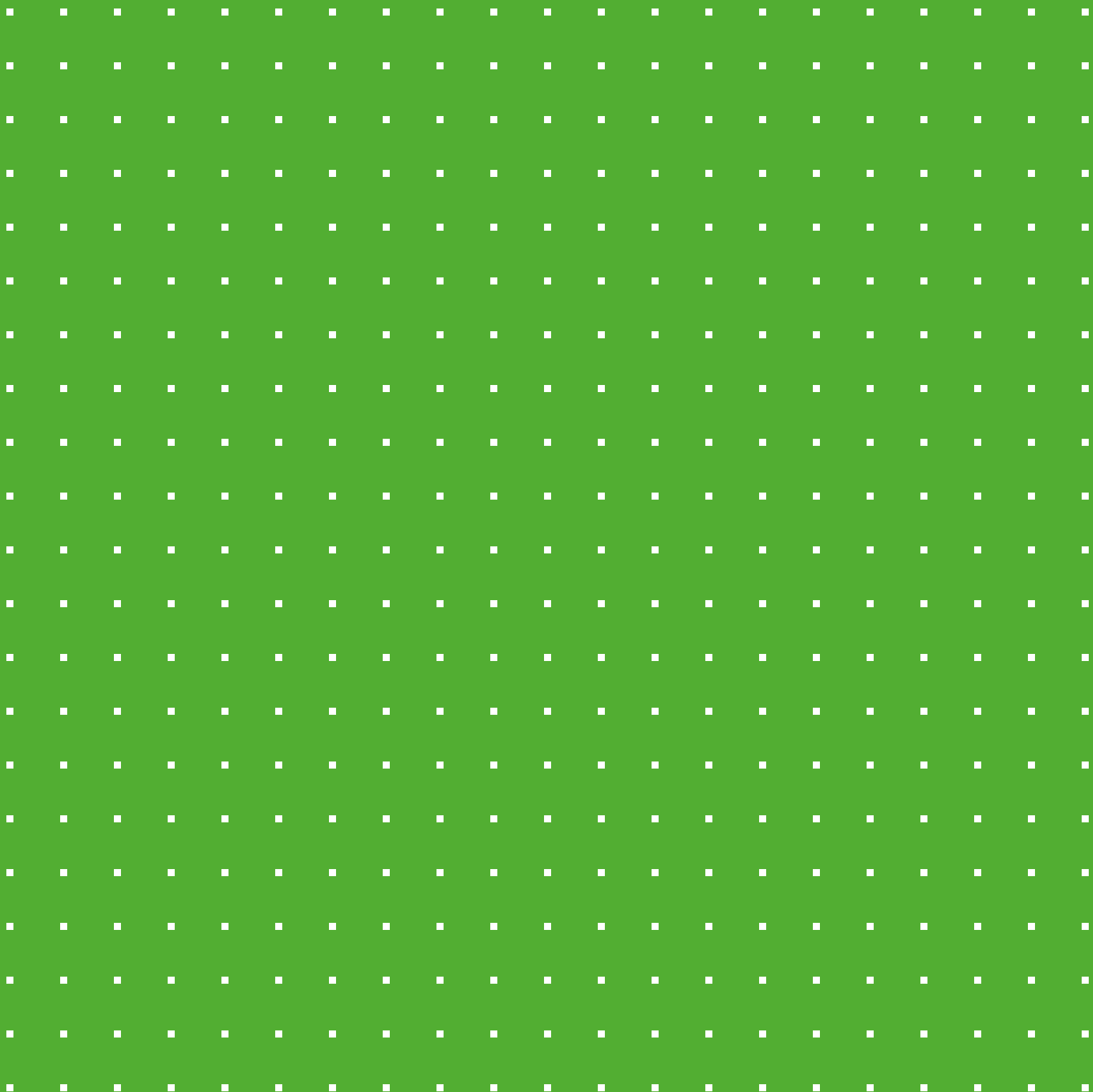
In reactie op de zienswijze van NWEA op IP2020 heeft TenneT aangegeven in IP2022 inzichtelijk te maken welke investeringen nodig en kosteneffectief zijn voor een levensduurverlenging van 10 jaar. Dit inzicht ontbreekt op dit moment nog in het concept investeringsplan. Zie ook kamerbrief 'Toekomstige groei Wind op Zee' (26 Mei, DGKE-E / 20138222).

Reactie TenneT

De levensduur van het net op zee moet aansluiten bij de vergunningsduur van een windpark. Bij een verlenging van de vergunning van een windpark zal TenneT daarom investeringen doen om het platform, landstation en secundaire apparatuur zodanig uit te rusten dat de levensduur van het net op zee wordt verlengd overeenkomstig de exploitatietermijn van het windpark. Wanneer deze gepland worden naar aanleiding van een verlenging van een vergunning zal TenneT hierover rapporteren in het investeringsplan.

In de aanbestedingen voor netaansluitingen van toekomstige windparken (vanaf Hollandse Kust (west)) zal TenneT zoveel mogelijk op een efficiënte manier rekening houden met een mogelijke levensduurverlenging van maximaal 10 jaar.

Bijlage originele zienswijzen

Formulier indienen zienswijze ontwerpinvesteringsplan

De ontwerpinvesteringsplannen van TenneT worden gedurende een periode van vier weken openbaar geconsulteerd. Middels dit formulier kunt u tot en met 29 november 2021 uw zienswijze op deze investeringsplannen indienen. Hieronder kunt u aangeven op welk van de beide ontwerpinvesteringsplannen u reageert.

Als u op beide plannen wilt reageren, vragen wij u om voor beide reacties een apart exemplaar van dit formulier te gebruiken. Ingevulde formulieren kunt u mailen aan servicecenter@tennet.eu. Alleen volledig ingevulde zienswijzen worden in behandeling genomen.

Ingediende zienswijzen en de reactie van TenneT daarop worden rond 1 januari 2022 gepubliceerd, samen met de versie van de ontwerpinvesteringsplannen die aan de ACM en – voor wat betreft het Ontwerpinvesteringsplan Net op land – aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat worden aangeboden. Een zienswijze waarvan door de indiener – hieronder - is aangegeven dat de identiteit van de indiener niet openbaar mag worden gemaakt, wordt anoniem gepubliceerd.

1. Gegevens indiener

Organisatie: Provincie Noord-Holland

Voornaam:

Achternaam:

E-mailadres:

Openbaar maken identiteit indiener: ja

Óók wanneer de indiener een organisatie is, vragen wij de voornaam, achternaam en e-mailadres van een (contact-)persoon om zo nodig contact te kunnen opnemen om verduidelijking van de zienswijze te vragen.

2. Zienswijze investeringsplan

Deze zienswijze heeft betrekking op het Ontwerp investeringsplan: X. Net op land
(Graag een X vermelden bij wat van toepassing is) X. Net op zee

Zienswijze op beide investeringsprogramma's:

Hoofdstuk:	Zie brief
Paragraaf:	
Betreft tekst:	
Zienswijze:	

Hoofdstuk:	
Paragraaf:	
Betreft tekst:	
Zienswijze:	

Hoofdstuk:	
Paragraaf:	
Betreft tekst:	
Zienswijze:	

Heeft u zienswijzen op meer dan drie passages, dan graag hetzelfde format gebruiken (kopiëren) als hierboven.

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

TenneT
Postbus 718
6800 AS Arnhem

Gedeputeerde Staten**Uw contactpersoon**

BEL/RO

Telefoonnummer

Verzenddatum

1 | 4

Betreft: Zienswijze op Ontwerp IP's 2022, Net op Land en Net op Zee**Kenmerk**

1746731/1746741

Geachte heer, mevrouw ,

Uw kenmerk

De problemen op het elektriciteitsnet in Noord-Holland zijn zeer urgent. Vanwege deze problemen maken we ons grote zorgen over de voortgang van de energietransitie en daarmee samenhangende gewenste elektrificatie van bijvoorbeeld industrie, mobiliteit en woningen. De problemen op het net hebben nu al effect op het vestigingsklimaat in onze provincie en we voorzien dat dit ook effect gaat krijgen op de woningbouwopgave. We moeten een versnelling teweegbrengen in de uitbreiding, versterking en intelligente inrichting van ons elektriciteitsnet.

We zijn ons bewust van de zeer grote en urgente opgave van TenneT om de nationale en regionale netinfrastructuur te versterken. We zijn daarom verrast dat in het IP een aangepaste planning wordt gepresenteerd ten opzichte van het IP 2020. We spreken elkaar in verschillende samenwerkingen maar deze wijzigingen zijn niet aangekondigd of toegelicht. We verzoeken TenneT om de oorspronkelijke planningen van de netuitbreidingen- en verzwaringen aan te houden en hieraan prioriteit te geven.

CES

Het is ons onduidelijk hoe de resultaten van de CES 1.0 van het Noordzeekanaalgebied (NZKG) zijn meegenomen in de berekeningen van dit IP2022. Bovendien maakte Tata Steel vlak na oplevering van de CES NZKG bekend in plaats van grootschalig CO2 op te slaan, in te zetten op de waterstof, oftewel de DRI-route. De gevolgen van dit besluit voor de toekomstige energievraag en de energie-infrastructuur worden samen met TenneT uitgewerkt in een addendum op de CES NZKG. Wij verzoeken TenneT om een actualisatie van het IP2022 op basis van de koerswijziging van TATA. Indien nodig verwachten wij dat TenneT een aanpassing op dit IP2022 voorlegt aan ACM.

De acht elektriciteitsprojecten uit de CES NZKG zijn inmiddels opgenomen in het MIEK als projecten van nationaal belang. We kunnen uiteraard instemmen dat 7 CES-projecten zijn opgenomen in het IP. Echter de planning van de projecten komt niet overeen met eerdere planningen en de planning in het CES (bijv. Hemweg, Basisweg en Oostzaan). We vragen TenneT om de planning van deze projecten naar

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

voren te halen in het IP 2022 zodat deze overeenkomen met de planning uit het CES. Wij verwachten dat de projecten uit de CES prioriteit blijven.

Een van de projecten in het CES NZKG is de netverzwaring in de Kop van Noord-Holland. Deze is in het IP 2022 opgenomen als uitbreiding op het 380/220kV net. We hebben echter begrepen dat de keuze voor versterking met 150 kV of 380 kV nog niet is gemaakt. Een uitbreiding van het elektriciteitsnet in dit gebied is zeer noodzakelijk, niet alleen voor de energievraag van de industrie in het Noordzeekanaalgebied, maar ook voor de energievraag en aanbod in de Kop van Noord-Holland en de waterstofontwikkelingen in Den Helder. De ACM concludeerde al eerder op basis van IP2020 dat de planning in het IP2020 voor deze uitbreiding te laat was. Samen met EZK en TenneT zijn we een studie gestart naar het versterken van het net in de Kop van Noord-Holland. We vragen TenneT om prioriteit te geven aan dit onderzoek en de netversterking in deze regio.

Planning

We zien dat de planning van het transformatorstation in Amstelveen aangepast is, van IBN 2026 naar IBN 2029. De impact hiervan is groot en ongewenst. Ook de planning van de projecten van Liander die hiermee samenhangen wordt hierdoor beïnvloed.

Liander is voor het behalen van de planning van de noodzakelijke versterking in het regionale elektriciteitsnet zeer afhankelijk van de planning van TenneT (tabel 9.2). In het IP van Liander wordt de planning van TenneT bij meerdere projecten genoemd als risico factor. We maken ons hier zorgen over en gaan graag met u hierover in gesprek in de Taskforce Energie-Infrastructuur Noord-Holland.

We vragen TenneT om de wijzigingen in de planning in het IP2022 ten opzichte van het IP 2020 inzichtelijk te maken. We worden als PNH graag op de hoogte gesteld als er wijzigingen in de planning zijn.

Prioritering

Op meerdere plekken in het IP 2022 wordt aangegeven dat keuzes gemaakt moeten worden, i.v.m. prioritering van het werkpakket en de realisatiekracht. In het IP wordt aangegeven dat TenneT een nieuwe prioriteringsaanpak ontwikkeld, waarmee bepaald wordt welke knelpunten het eerst worden gemitigeerd. We vragen TenneT om gezien het maatschappelijk belang de provincie, gemeenten en Liander mee te nemen in deze prioriteringsaanpak. Wij willen inzicht in de criteria en invloed in de afweging die gemaakt wordt als er geprioriteerd wordt.

In de Taskforce Energie-infrastructuur werken we o.a. samen om de grote opgaven in energie-infrastructuur te programmeren. Langer vooruitplannen en slim investeren is belangrijk voor een toekomstbestendig energiesysteem. We willen dan ook graag met TenneT samenwerken in de pilot regionaal programmeren (WIP/REIS) die we begin 2022 starten.

Versnelling procedures

De provincie Noord-Holland heeft mogelijkheden om ruimtelijke en vergunningsprocedures te versnellen, door provinciale planologische instrumenten in te zetten. Een voorbeeld hiervan is het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) dat wordt gemaakt voor de versterking van het 150kV tracé Beverwijk-Oterleek. Wij willen graag met TenneT in overleg om wenselijkheid en mogelijkheden voor versnelling te bespreken.

Wat opvalt is dat vanaf 220kV het Rijk bevoegd gezag is, maar dat voor een aantal van deze projecten in Noord-Holland geen RCR wordt ingezet. Wij willen u ter overweging meegeven om procedures toch via een RCR te laten lopen om versnelling te realiseren.

Ruimtelijke inpassing

We vragen TenneT om de provincie vroegtijdig te betrekken bij ruimtelijke verkenningen, alternatievenstudies en onderzoek naar ruimtelijke inpassing. Door aan de voorkant van het proces gezamenlijk op te trekken, kan tijd worden bespaard bij de formele ruimtelijke procedures. Gezamenlijk ontstaat een completer beeld van ruimtelijke ontwikkelingen, kansen en beperkingen. Ook kunnen kansen voor afstemming of koppeling met andere (energie)infrastructurele projecten eerder worden gesignaleerd.

Congestie maatregelen

Op de website van TenneT wordt aangegeven dat TenneT ook congestie maatregelen neemt. Wij verzoeken u om deze inzet ook op te nemen in het IP 2022.

Transparantie uitgangspunten IP

U geeft aan dat de RES'en en de CES'en niet meegenomen zijn in dit IP 2022, omdat deze niet tijdig beschikbaar waren of onvoldoende concreet zijn om investeringen op te baseren (1.5 en blz 15). Zoals u al aangeeft kan dit tot nieuwe knelpunten leiden. We vragen u om duidelijk te maken of dit ook voor Noord-Holland geldt; 7 CES-projecten uit het NZKG zijn immers opgenomen in het IP. Zoals in deze brief al aangegeven vragen we u om een actualisatie van dit IP 2022 op basis van het addendum op de CES en de koerswijziging van TATA. Indien nodig verwachten wij dat TenneT een aanpassing op dit IP2022 voorlegt aan ACM. Overigens is ons niet altijd duidelijk hoe regionale gegevens en informatiebronnen (zoals RES 1.0) zijn meegenomen in dit IP. Voor het IP 2024 vragen we om transparanter aan te geven welke gegevens worden gebruikt voor de berekeningen.

Voor het 'IP 2022 Net op Zee' wordt er geen vooruitblik gegeven na VAWOZ 2023. Zo wordt er geen doorkijk gegeven voor de 10 GW extra Wind op Zee voor 2030 en de aanlandingen na 2030. Om een volledig overzicht te krijgen vragen wij om in het IP 2024 een vooruitblik naar toekomstige investeringen toe te voegen waarin ontwikkelingen worden beschreven die nog niet in een RCR zijn gevat.

Transparantie

Wij vragen u om de lijst met netinvesteringen om te zetten in een uitgebreide concrete kaart, met zoekgebieden en locaties. Dit draagt bij aan transparantie en het besef bij gemeenten en provincie bij de zoektocht naar de benodigde ruimte.

Tot slot nemen we graag deel aan de evaluatie van het proces om te komen tot het Investeringsplan 2024, zoals toegezegd tijdens de bijeenkomst met de netbeheerders over de IP's op 10 nov 2021. Wij willen bijvoorbeeld vroegtijdig worden meegenomen in de aannames die worden gedaan voor de capaciteitsberekening.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen,

Sector Integrale Opgaven en Transities,
Programmamanager Energietransitie

Deze brief is digitaal vastgesteld en daarom niet ondertekend.

Formulier indienen zienswijze ontwerpinvesteringsplan

De ontwerpinvesteringsplannen van TenneT worden gedurende een periode van vier weken openbaar geconsulteerd. Middels dit formulier kunt u tot en met 29 november 2021 uw zienswijze op deze investeringsplannen indienen. Hieronder kunt u aangeven op welk van de beide ontwerpinvesteringsplannen u reageert.

Als u op beide plannen wilt reageren, vragen wij u om voor beide reacties een apart exemplaar van dit formulier te gebruiken. Ingevulde formulieren kunt u mailen aan servicecenter@tennet.eu. Alleen volledig ingevulde zienswijzen worden in behandeling genomen.

Ingediende zienswijzen en de reactie van TenneT daarop worden rond 1 januari 2022 gepubliceerd, samen met de versie van de ontwerpinvesteringsplannen die aan de ACM en – voor wat betreft het Ontwerpinvesteringsplan Net op land – aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat worden aangeboden. Een zienswijze waarvan door de indiener – hieronder - is aangegeven dat de identiteit van de indiener niet openbaar mag worden gemaakt, wordt anoniem gepubliceerd.

1. Gegevens indiener

Organisatie: Provincie Zuid-Holland

Voornaam:

Achternaam:

E-mailadres:

Openbaar maken identiteit indiener: ja

Óók wanneer de indiener een organisatie is, vragen wij de voornaam, achternaam en e-mailadres van een (contact-)persoon om zo nodig contact te kunnen opnemen om verduidelijking van de zienswijze te vragen.

2. Zienswijze investeringsplan

Deze zienswijze heeft betrekking op het Ontwerp investeringsplan: ... Net op land
(Graag een X vermelden bij wat van toepassing is) X Net op zee

Zienswijze:

Hoofdstuk:	Inleiding
Paragraaf:	-
Betreft tekst:	-
Zienswijze:	Wij begrijpen dat gezien de complexe netberekeningen de datum voor aanleveren van data dermate vroeg is dat diverse plannen die na het voorjaar ontwikkeld zijn niet meegenomen konden worden. Graag horen wij hoe voor een volgend plan dit afgestemd kan worden, met name dat de ontwikkelingen en plannen voor VAWOZ geïntegreerd kunnen worden.

Hoofdstuk:	Algemeen
Paragraaf:	
Betreft tekst:	Ontwikkelingen WOZ en aanlanding na 2030
Zienswijze:	Ook de toekomstige aanlandingen zullen naar verwachting grotendeels op de Maasvlakte gaan aanlanden. Deze inpassingen zullen mogelijk uitdagender worden. Wij vragen graag aandacht voor het inpassingsvraagstuk, mitigatie en omgevingsmanagement. Daarnaast kan er mogelijk in de realisatie van de huidige WOZ geanticipeerd worden op toekomstige uitbreiding en aanlanding na 2030.

Formulier indienen zienswijze ontwerp investeringsplan

De ontwerp investeringsplannen van TenneT worden gedurende een periode van vier weken openbaar geconsulteerd. Middels dit formulier kunt u tot en met 29 november 2021 uw zienswijze op deze investeringsplannen indienen. Hieronder kunt u aangeven op welk van de beide ontwerp investeringsplannen u reageert.

Als u op beide plannen wilt reageren, vragen wij u om voor beide reacties een apart exemplaar van dit formulier te gebruiken. Ingevulde formulieren kunt u mailen aan servicecenter@tennet.eu. Alleen volledig ingevulde zienswijzen worden in behandeling genomen.

Ingediende zienswijzen en de reactie van TenneT daarop worden rond 1 januari 2022 gepubliceerd, samen met de versie van de ontwerp investeringsplannen die aan de ACM en – voor wat betreft het Ontwerp investeringsplan Net op land – aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat worden aangeboden. Een zienswijze waarvan door de indiener – hieronder - is aangegeven dat de identiteit van de indiener niet openbaar mag worden gemaakt, wordt anoniem gepubliceerd.

1. Gegevens indiener

Organisatie: Vereniging Energie Milieu en Water

Voornaam:

Achternaam:

E-mailadres:

Openbaar maken identiteit indiener: ja

Óók wanneer de indiener een organisatie is, vragen wij de voornaam, achternaam en e-mailadres van een (contact-)persoon om zo nodig contact te kunnen opnemen om verduidelijking van de zienswijze te vragen.

2. Zienswijze investeringsplan

Deze zienswijze heeft betrekking op het Ontwerp investeringsplan: .. Net op land
 (Graag een X vermelden bij wat van toepassing is) X Net op zee

Zienswijze:

Hoofdstuk:	1
Paragraaf:	1
Betreft tekst:	-
Zienswijze:	<p>De inleiding van het IP2022 Net op Zee zet de geplande investeringen uiteen van TenneT aangaande het Net op Zee 2022-2031. Anders dan de andere investeringsplannen van de RNB's en TenneT wordt hier geen gebruik gemaakt van scenario's noch wordt er rekening gehouden met de toekomstige uitdagingen die gepaard gaan met de energietransitie. Zowel de Stuurgroep Extra Opgave als de Routekaart Elektrificatie geven aan dat er voor 2030 10 GW extra wind op zee boven op de 11 in het klimaatakkoord moet worden gerealiseerd. Ook de politiek ziet dit in¹ en heeft de ambitie dit te realiseren. 2030 valt binnen het IP2022. De grootte en het belang van de opgave pleit voor subsidie van de kabeltracés uit de algemene middelen, waartoe de overheid nog niet besloten heeft. Zo niet worden deze kosten verdisconteerd in de nettarieven² wat van grote invloed kan zijn voor de businesscase van diverse elektrificatieopties. Daarom wil VEMW zo snel mogelijk duidelijkheid van TenneT wat de kosten gaan zijn van de ontwikkeling van het Net op Zee. Dit zou op de korte termijn in het huidig IP kunnen door middel van een vermelding van schattingen en in een volgend IP door middel van de gespecificeerde kosten. Wanneer dit duidelijk is, kunnen zakelijke gebruikers van energie ook een betere inschatting maken van de toekomstige nettarieven en hebben zij meer duidelijkheid over de kosten van de verduurzamingsopties. De netbeheerder zou niet het minimale in het IP moeten zetten maar alle relevante informatie, omdat deze grote impact heeft op de investeringsopgave en dus de nettarieven.</p>

¹ <https://energeia.nl/energeia-artikel/40093918/overheid-kiest-binnenkort-voorkeursgebieden-voor-10-gw-extra-wind-op-zee>

² <https://energeia.nl/energeia-artikel/40098825/nu-nieuw-subsidiebesluit-uitblijft-wil-tennet-kosten-voor-net-op-zee-verrekenen-via-tarieven>

Hoofdstuk:	1
Paragraaf:	1
Betreft tekst:	Om aan deze opdrachten te kunnen voldoen, moet TenneT de komende tien jaar naar verwachting tussen de 8 en 9 miljard investeren in de aanleg van het net op zee in Nederland. En Figuur 1
Zienswijze:	TenneT geef in deze zin alleen aan wat de totale investeringslast gaat zijn voor de komende 10 jaar in combinatie met een verdeling over de tijd door middel van staafdiagrammen zonder absolute aantallen. VEMW vindt dit onduidelijk omdat het over verschillende aansluitingen gaat met verschillende kosten. In het IP net op land splitst TenneT de kosten op in capaciteitsinvesteringen, kwaliteitsinvesteringen en netgerelateerde kosten. Hier worden deze alle drie niet transparant in 1 zin samengevat. Dit is wat VEMW betreft onvoldoende. De ontwikkeling van 2 GW converteerstations op zee zijn netgerelateerde kosten en dient op deze wijze weergegeven te worden zodat de elektriciteitsverbruiker weet waar de tarieven op gebaseerd worden. Daarnaast dienen de kosten voor de verschillende aansluitingen ook uitgesplitst te worden zodat beter gecontroleerd kan worden of deze kosten doelmatig tot stand komen. Dit zou bijvoorbeeld in Tabel 2 kunnen.

Hoofdstuk:	3
Paragraaf:	Toekomstige ontwikkelingen
Betreft tekst:	-
Zienswijze:	VEMW staat positief tegenover de toekomstige ontwikkelingen en dus de innovatie die TenneT voorziet de komende jaren. VEMW vraagt zich af waar de offshore energy hubs zijn gebleven waar TenneT het veelvuldig over heeft gehad? ³

Heeft u zienswijzen op meer dan drie passages, dan graag hetzelfde format gebruiken (kopiëren) als hierboven.

³ <https://www.tenneT.eu/news/detail/the-netherlands-and-denmark-explore-opportunities-for-offshore-energy-hub-together/>

Formulier indienen zienswijze ontwerpinvesteringsplan

De ontwerpinvesteringsplannen van TenneT worden gedurende een periode van vier weken openbaar geconsulteerd. Middels dit formulier kunt u tot en met 29 november 2021 uw zienswijze op deze investeringsplannen indienen. Hieronder kunt u aangeven op welk van de beide ontwerpinvesteringsplannen u reageert.

Als u op beide plannen wilt reageren, vragen wij u om voor beide reacties een apart exemplaar van dit formulier te gebruiken. Ingevulde formulieren kunt u mailen aan servicecenter@tennet.eu. Alleen volledig ingevulde zienswijzen worden in behandeling genomen.

Ingediende zienswijzen en de reactie van TenneT daarop worden rond 1 januari 2022 gepubliceerd, samen met de versie van de ontwerpinvesteringsplannen die aan de ACM en – voor wat betreft het Ontwerpinvesteringsplan Net op land – aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat worden aangeboden. Een zienswijze waarvan door de indiener – hieronder - is aangegeven dat de identiteit van de indiener niet openbaar mag worden gemaakt, wordt anoniem gepubliceerd.

1. Gegevens indiener

Organisatie: Nederlandse WindEnergieAssociatie (NWEA)

Voornaam:

Achternaam:

E-mailadres:

Openbaar maken identiteit indiener: ja

Óók wanneer de indiener een organisatie is, vragen wij de voornaam, achternaam en e-mailadres van een (contact-)persoon om zo nodig contact te kunnen opnemen om verduidelijking van de zienswijze te vragen.

2. Zienswijze investeringsplan

Deze zienswijze heeft betrekking op het Ontwerp investeringsplan: .. Net op land
(Graag een X vermelden bij wat van toepassing is) X Net op zee

Zienswijze:

Hoofdstuk:	4 Investeringsplan net op zee
Paragraaf:	Kader
Betreft tekst:	“De investeringen voor toekomstige ontwikkelingen zijn onder voorbehoud van de herziening van het Ontwikkelkader windenergie op zee. Deze herziening wordt verwacht in het najaar van 2021.”
Zienswijze:	Het investeringsplan beschrijft enkel de investeringen die nodig zijn voor windparken op zee uit het ontwikkelkader windenergie op zee. In geval van een opgehoogde doelstelling voor wind op zee in 2030 – voortkomend uit bijvoorbeeld een nieuw beleidsdoel voor elektrificatie van de industrie of Fit for 55 – is het aannemelijk dat het investeringsplan herzien zal moeten worden conform artikel 2.3 lid 2 van het Besluit investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas. Het investeringsplan maakt wel melding van mogelijke wijzigingen in het investeringsplan na een herziening van het ontwikkelkader in het najaar van 2021, maar niet van mogelijke wijzigingen voortkomend uit een opgehoogde doelstelling nadien. NWEA vindt het wenselijk dit voorbehoud ook op te nemen.

Hoofdstuk:	Algemeen
Paragraaf:	
Betreft tekst:	
Zienswijze:	Het investeringsplan legt op dit moment geen enkele relatie met capaciteitsknelpunten op land. Aangezien dit direct samenhangt met kwaliteitsaspecten van de dienstverlening van het net op zee en risico's hieraan gekoppeld, is NWEA van mening dat tenminste een kwalitatieve omschrijving hiervan in het investeringsplan noodzakelijk is, bij voorkeur ook kwantitatief inzichtelijk gemaakt. Wij begrijpen dat de capaciteit van het land integraal onderdeel is van de afweging voor de aansluitlocatie in het ontwikkelkader, maar dit doet niets af aan het risico op kwaliteit van de dienstverlening (dat

risico kan over tijd bovendien ook veranderen) en zou daarom inzichtelijk gemaakt moeten worden. Ook de impact van de genoemde WindConnector naar het VK kan hier in meegenomen worden.

Hoofdstuk:	Algemeen
Paragraaf:	
Betreft tekst:	
Zienswijze:	In reactie op de zienswijze van NWEA op IP2020 heeft TenneT aangegeven in IP2022 inzichtelijk te maken welke investeringen nodig en kosteneffectief zijn voor een levensduurverlenging van 10 jaar. Dit inzicht ontbreekt op dit moment nog in het concept investeringsplan. Zie ook kamerbrief 'Toekomstige groei Wind op Zee' (26 Mei, DGKE-E / 20138222).

Heeft u zienswijzen op meer dan drie passages, dan graag hetzelfde format gebruiken (kopiëren) als hierboven.

TenneT TSO B.V.

Utrechtseweg 310, Arnhem
Postbus 718, 6800 AS Arnhem

Telefoon 0800 8366388
www.tennet.eu

